

2012 m. „Utenio“ redakcija vykdyt projektą „Kultūros paveldas: šiandien ir mūsų krašto ateitis“. Šiam projektui Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas suteikia dalinę 18200 Lt paramą. Šiame laikraščiui numeryje spausdinsime pirmąją projekto publikaciją. Visas publikacijas galima bus skaityti ir interneto puslapyje www.uvb.lt

Stanislovo Karanausko darbai – didelis palikimas paveldui

Molėtų krašto muziejaus salėje atidaryta didelė buvusio uteniškio, tautodailininko Stanislovo Karanausko darbų paroda. Dabar menininkas gyvena nuošaliame Molėtų rajono Inturkės seniūnijos kaime. Dar vaikystėje netekęs klausos, jis visą amžių stropiai dirbo, kūrė. Stanislovo darbo pėdsakai ryškūs Utenos kraštotyros muziejuje, „Čiurlionio kelias“, Riešės memoriale, daugelyje kapinių, sodybų. Drožė jis smūtkelius, stogastulpius, darė kryžius, sukūrė visą galeriją mažų skulptūrėlių.

Tai tik vienas gabaus ir darbštaus meistro ta-

Stanislovas Karanauskas.

lentas. Stanislovas dar ir dailininkas, tapytojas. Jo rankoms, valdančioms teptuką, ir lakiai vaizduotei priklauso daugybė paveikslų. Nupiešė jis arimų ir gerbiamų žmo-

nių portretus, gamtos vaizdus. Jo piešiniuose visas Utenos kraštas: Spitrenai, Narkūnų piliakalnis, banguojantis Alaušas, senųjų Užpalių žemės lopinėliai ir daug daug kitų vieto-

Meistro rankose gimsta meniški drožiniai.

vių, kurios yra brangios autoriui ir Utenos krašto žmonėms.

Į tautodailininko S. Karanausko darbų parodos atidarymą atvy-

ko daug garbių žmonių. Stanislovo kūrybą plačiai apžvelgė ir puikiai vertino Lietuvos liaudies kultūros centro menotyrininkė Alė

Počiulpaitė. Specialų sveikinimą iš Kauno atvežė Kurčiųjų sąjungos atstovė Aldona Stankevičienė. Į parodos atidarymą su sveikinimais ir gėlių puokšte atvyko Lietuvos tautodailininkų sąjungos Vilniaus bendrijos pirmininkė Roma Kraujelienė. Molėtų rajono tautodailininkų vardu Stanislovui dėkojo ir įteikė gėlių puokštę Molėtų krašto muziejaus direktorė Viktorija Kazlienė ir etnografe Nijolė Aleinikovienė.

Stanislovas Karanauskas nutapė daug portretų.

(Nukelta į 5 psl.)

Valdas ADAMKUS

Paskutiniai kadencijos metai

(Atkelta iš „Utenio“ Nr. 19)
2009 metų gegužės 21 diena, Vilnius. Kilo nereikalinga įtampa Prezidentūroje. Kancleris Giedrius Krasauskas dėl man suprantamų priežasčių panoro Dalius Grybauskaitės neoficialiai atstovei (nė vienas jos būsimos komandos asmuo dar nėra oficialiai paskelbtas) aprodyti rūmus ir siūlė perinamajam laikotarpiui savo nuožiūra pasirinkti darbo kabinetus. Tokie savavališki veiksmai sukėlė smarkų nepasitenkinimą mano štabe. Išiplieskė aistros... Paskambinau Daliai į Briuselį ir sutarėme susitikti gegužės 29 dieną, kai ji grįš į Vilnių. Tada nustatysime tvarką, kaip bus perduodama Prezidentūra. Taip užkirsime kelią visokiems nesupratimams.

2009 metų gegužės 22 diena, Vilnius. Pirmą kartą Lietuvoje lankosi Jungtinių Arabų Emyratų užsienio reikalų ministras šeichas Ab-

dullah bin Zayedas Al Nahyanas. Kalbėjome apie galimas investicijas Lietuvoje, bendradarbiavimo stiprinimą. Jungtinius Arabų Emyratų domina alternatyviosios energetikos plėtra, siekiama įkurti tuoturinčią užsiimti tarptautinę organizaciją, kurios būstinė būtų jų šalyje – tam net ketinama pastatyti naują miestą.

2009 metų gegužės 23 diena, Vilnius. „Lietuvos žinios“ tęsia prieš mane išpuolius. Dabar jau ir visa „Santara“ vaizduojama kaip kone Lietuvos nepriklausomybės duobkasė. Į tokias insinuacijas nereaguavau iki šiol, taip elgsiuosi ir ateityje.

Nustebino „Lietuvos ryte“ paskelbta visuomenės apklausa. Aš vėl pirmąjį. Tai nelaukta, nes maniau, kad po prezidento rinkimų, kad po prezidento rinkimų, baigiantis kadencijai, būsiu išstumtas iš pirmosios pozicijos. Bet gal kuo daugiau

esu šmeižiamas, tuo labiau žmonės palaiko?

2009 metų gegužės 25 diena, Vilnius. Iškviečiau krašto apsaugos ministrę Rasą Juknevičienę aptarti baigiančio kadenciją kariuomenės vado Valdo Tutkaus atleidimo ir naujo vado skyrimo procedūros. Pagal įstatymą prezidentas, sulaukęs krašto apsaugos ministro rekomendacijos, teikia Seimui tvirtinti kariuomenės vado atleidimo ir naujojo skyrimo dekretus. Pasiūliau atleisti generolą leitenantą Valdą Tutką iš pareigų pasibaigus kadencijai nuo birželio 30 dienos. Bet naujo vado neketinu skirti, nors įstatymas man ir leidžia tai daryti. Šią teisę perduosiu išrinktajai prezidentei Daliai Grybauskaitei, o lig tol laikinai vadovauti kariuomenei galėtų būti patikėta Valdui Tutkui.

Pajutau, kad toks siūlymas krašto apsaugos ministrui nepatiko. Žinau, kad

konservatoriai parinkę savo kandidatą, o generolo V. Tutkaus jie nenori palikti vadovauti kariuomenei net laikinai. Tačiau teisiškai mano siūlymas nepriekaištingas, todėl R. Juknevičienė, nors ir būdama aiškiai nepatenkinta, nesiėmė man prieštauti.

Tačiau netrukus sužinojau, kad po mūsų pokalbio ministrė aiškino žurnalistams, neva įstatymai neleidžia kadenciją baigusio kariuomenės vado skirti net ir laikinai toliau eiti šias pareigas. Tai netiesa. Maža to – nuvykusi į Vyriausybės posėdį R. Juknevičienė pareiškė, kad su prezidentu aptarinėjo generolo Arvydo Pociaus kandidatūrą į kariuomenės vado postą. Bet apie tai nebuvo užsiminta nė vienu žodžiu!

2009 metų gegužės 29 diena, Vilnius. Šiandien pakviečiau Dalią Grybauskaitę iš ryto atvykti į Prezidentūrą. Aprodžiau jos būsimąją įstaigą, pasvarsčiau, kaip galima kuo darniau perduoti jai prezidento pareigas, ir pristaciau kai kuriuos aktualiausias klausimus, kuriuos

jai teks spręsti jau pirmosiomis dienomis po priesaikos įžengus į šiuos rūmus.

Mūsų susitikimu labai domisi žiniasklaida. Sudarėme kuo geriausias sąlygas žurnalistams fiksuoti šį įvykį. Galbūt taip prisidėsime kuriant prezidento pareigų perdavimo tradicijas.

Pabendraavę su žiniasklaidos atstovais, tik dviese susėdome pasikalbėti mano kabinete. Vėliau prie mūsų prisidėjo D. Grybauskaitei atstovaujanti Jovita Pranevičiūtė ir mano patarėjas Ramūnas Vilpišauskas. Sutarėme, kad šie asmenys bus oficialiai įgalioti spręsti procedūrinius Prezidentūros perdavimo reikalus.

Mano nuomone, bendravome labai šiltai ir dalykiškai.

Šiandien daviau ir du interviu – kalbėjau su „Lietuvos ryto“ televizijos apžvalgininku Mariumi Laurinavičiumi ir LNK laidos vedėju Virgiu Valentinavičiumi. Aptarėme besibaigiančią mano kadenciją, su abiem pašnekovais bendravome ramiai, korektišku tonu.

Vis dėlto visus pastaruosius metus V. Valentinavičius

(Nukelta į 5 psl.)

S. Karanausko dukros Julė (dešinėje) ir Laima (pirmoje eilėje antra iš kairės) tarp molėtiškių.

Stanislovo Karanausko darbai – didelis palikimas paveldui

(Atkelta iš 4 psl.)

Kad savo kūrybiniam gyvenimo kelyje sutiko tyros sielos žmogų S. Karanauską, džiaugėsi garsus skulptorius Aleksandras Tarabilda. Daug gražių padėkos žodžių tautodailininkui pasakė Seimo narys Valentinas Stundys, Molėtų rajono meras Stasys Žvinys ir kiti. Parodos atidaryme dalyvavo S. Karanausko dukros Laima, gyvenanti Utenoje, ir Ju-

lė iš Vilniaus.

- Man daug geriau dirbti negu kalbėti, - sakė Stanislovas. - Atpratau nuo kalbų. Pinasi žodžiai, stringa garsas. Ši tą pasirašiau lape. Paskaitysiu, paklauskite.

Tautodailininkas apžvelgė savo kūrybinį kelią, pasidžiaugė, kad jį žmonės prisimena, kad vertina jo kūrybą, rengia darbų parodas, į kurias, kaip dabar Molėtuose, su-

sirenka daug žmonių.

Stanislovas nugyveno gražų gyvenimą ir, būdamas visiškai kurčias, padarė daug daugiau negu kai kurie sveikieji. Jis ne tik drožia, piešia, bet ir rašo eiles, priklauso Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungai. Yra išleidęs keletą savo kūrybos knygelių, kurias irgi galima pavartyti parodoje.

Algirdas MEILUS
Autoriaus nuotr.

Utenos kolegija pasirašė susitarimo memorandumus su užsienio šalių partneriais

(Atkelta iš 3 psl.)

Vykdamas projektą „Utenos kolegijos galimybių studija dėl Reabilitacijos ir Slaugos studijų krypčių tarptautinių jungtinių studijų programų rengimo ir įgyvendinimo“ parengta Bendrosios praktikos slaugos ir Kineziterapijos jungtinių studijų programos poreikio, rengimo ir vykdymo galimybių studija.

Vykdamas projektą „Utenos kolegijos galimybių studija dėl Verslo ir vadybos bei Turizmo ir poilsio studijų krypčių tarptautinių studijų programų rengimo ir įgyvendinimo“ parengta šių studijų krypčių studijų programų rengimo galimybių studija.

Studijų rengėjai rėmėsi įvairiais Lietuvos ir Europos Sąjungos bei atskirų valstybių dokumentais, atliko darbdavių ir studentų apklausą apie tarptautinės kompetencijos svarbą bei stažavosi užsienio (Bulgarijos, Suomijos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Vengrijos, Turkijos) aukštosiose mokyklose.

Projektai finansuojami Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

Projektų pristatymas

Įgyvendinamus projektų tikslus ir naudą pristatė Utenos kolegijos Strateginės plėtros skyriaus vedėja Aurelija Pelenienė, Utenos kolegijos galimybių studija dėl Reabilitacijos ir Slaugos studijų krypčių tarptautinių jungtinių studijų programų rengimo ir įgyvendinimo“ pristatė studijos rengimo grupės narė Tarptautinių ryšių skyriaus vedėja Rūta Jurgelionienė, o galimybių studiją dėl Verslo ir vadybos bei Turizmo ir poilsio studijų krypčių tarptautinių jungtinių studijų programų rengimo ir įgyvendinimo – šios studijų rengimo grupės narė lektorė Rūta Savickienė.

Savo šalių aukštąsias mokyklas konferencijoje pristatė Vengrijos Kadolany János taikomųjų mokslų universiteto atstovai Orsolya Hoffmann ir Eva Horrvati, Bulgarijos tarptautinės universitetinės ko-

legijos atstovės Sabina Atanasova ir Tatjana Ivanova, Turkijos Akdeniz universiteto atstovai, Varšuvos (Lenkija) Skarbek universiteto atstovai Wojciech Duranowski ir Marta Szezwyczk-Jadzewicz, Rezeknės (Latvija) Augškola atstovai Helena Overina ir Iveta Graudina, Talino (Estija) sveikatos priežiūros kolegijos atstovai Marina Kopti ir Olesja Zeel, Jūrmalos (Latvija) P. Stradins Medicinos kolegijos prie Latvijos universiteto atstovai Ilga Eriņa, Oveta Strode ir Leonids Afremovičs.

Užtikrintas projektų testinumas

Susitarimo memorandumu su Rezeknės (Latvija) aukštąja mokykla numatyta rengti Svetingumo vadybos, su Plovdivo (Bulgarija) medicinos kolegija – Kineziterapijos, su P. Stradins medicinos kolegija prie Latvijos universiteto ir Talino sveikatos priežiūros kolegija – Slaugos jungtines studijų programas. Tokios tarptautinės jungtines studijų programos bendrai su užsienio institucijų partneriais Utenos kolegijoje bus rengiamos pirmą kartą.

Remiantis galimybių studijomis ir bendradarbiavimo su užsienio aukštosiomis mokyklomis memorandumais bus rengiamos paraiškos šioms konkrečioms jungtinių studijų programoms rengti.

Tikimasi, kad tarptautinės jungtinių studijų programos bus naudingos ne vien tik Utenos kolegijai, Rytų Aukštaitijos regionui, bet ir visai Lietuvos aukštojo mokslo sistemai. Didžiausią naudą pajus Lietuvos abiturientai, kurie baigę vidurines mokyklas ar gimnazijas norintys mokytis užsienio aukštojo mokykloje, galės likti Lietuvoje ir gauti tiek Utenos kolegijos, tiek užsienio aukštosios mokyklos diplomus.

Pasibaigus konferencijai, svečiams buvo suorganizuota pažintinė kelionė į Vytauto Valušio keramikos muziejų Leliūnuose.

Genovaitė ŠBUROVA
Autorės nuotraukos.

Paskutiniai kadencijos metai

(Atkelta iš 4 psl.)

elgėsi labai nedraugiškai, jis aiškiai priskirtinas mane sistemingai mėginusių kompromituoti žmonių grupei. Todėl po įrašo jo tiesiai paklausiau, kokios tikrosios jau kelis mėnesius trunkančios prieš mane nukreiptos šmeižto kampanijos priežastys. Aišku, jis viską neigė, nepripažino, kad tai – sąmoninga, organizuota akcija, nors abu suprantame, jog yra kitaip.

2009 metų gegužės 30 diena, Vilnius. Į Vilniuje surengtą tarptautinę konferenciją atvyko baigęs kadenciją Lenkijos prezidentas Aleksanderis Kwaśniewskis. Kartu pusryčiauvome „Stiklių“ viešbutyje. Pusantrą valandos labai nuoširdžiai kalbėjome pasaulio politikos temomis, aptarėme Lenkijos ir Lietuvos aktualijas. Tikiuosi, kad bendrausime ir ateityje.

2009 metų gegužės 31 diena, Vilnius. Diena, prisimenant Vytauto Kernagio dainos

žodžius, „beprotiškai graži“. Mūsų kiemas skęsta žieduose. Vidurdienį perėjau kitapus gatvės aplankyti Algirdo Brazausko. Žinau, kad jo sveikata prastėja: sunkiai pasiduoda stabdomas prostatos ir limfos vėžys. Turbūt sąmoningai vengėme kalbėti apie sveikata. Keitėmės mintimis apie ekonominę krizę, Vyriausybės darbą ir... Valdovų rūmus. Pokalbiui pakrypus šia tema, A. Brazauskas pagyvėjo. Jis apgailėstavo, kad per Lietuvos tūkstantmečio iškilmes liepos 6-ąją dar nebus baigtos dekoruoti rūmų menės, bet esą aplinka ir vidaus kiemas jau turėtų būti sutvarkyta. Pasiūliau dalyvaujant į iškilmes atvykusiems monarchams ir valstybių vadovams oficialiai atidaryti Valdovų rūmus. A. Brazauskui ši mintis patiko ir jis sakė perduosiąs siūlymą organizaciniam komitetui.

2009 metų birželio 7 diena, sekmadienis, Vilnius. Renkame Europos Parlamentą.

Ir šiaip šie rinkimai menkai domina žmones, o dar lygyčia lyja. Balsuoti nuvykome apie pietus. Kaip ir spėjau, rinkėjų nematyti – tik mes su Alma ir būrys žurnalistų. Jų klausiamas pasakiau, kad balsuos labai nedaug žmonių – gal tik kokie 20 proc. Vakare paaiškėjo, kad buvau teisus.

Griždamas namo pajutau, kad spaudžia krūtine, nors skausmo nejutau. Paskambinau gydytojui ir – kaip iš anksto spėjau – netrukus atsidūriau Santariškių ligoninėje. Likau čia nakvoti, o iš ryto – konsiliumas.

2009 metų birželio 8 diena, Vilnius. Daktarai nusprendė atlikti tyrimą – per arteriją pasiekti širdį ir nustatyti, ar nėra sutrikimų. Atliko. Viskas gerai.

2009 metų birželio 9 diena, Klaipėda. Klaipėdoje lankosi JAV karo laivas „USS Mount Whitney“. Atskridau sraigtasparniu drauge su kariuomenės vadu gene-

rolu Valdu Tutkumi ir krašto apsaugos ministre Rasa Juknevičiene. Apžiūrėjus laivą, kapitonas pakvietė vaizių. Pasinaudojau proga privačiai pasikalbėti su ministre apie naujojo kariuomenės vado skyrimą. Neliko abejonių, kad konservatoriai iš paskutiniųjų stengsis prastumti generolo Arvydo Počiaus kandidatūrą.

2009 metų birželio 14 diena, Vilnius. Minime 1941 – ują birželio tremimus. Per vėliavų iškėlimo prie Seimo rūmų ceremoniją dairiausi į žmones – šiomet jų susirinko turbūt perpus mažiau nei pernai. Visai nematyti jaunų veidų – daugiausia tremtiniai ir jų palikuonys. Ir ceremonija trafaretinė – kasmet tokia pat. Liūdna, bet susidaro išpūdis, kad tautos tragedijų atmintis blėsta. Man tai paskutinis šios datos minėjimas einant prezidento pareigas. Kitamet šioje vietoje stovės Dalia Grybauskaitė. Neįsakyčiau, ar ateis dar mažiau žmonių?

2009 metų birželio 16 diena, Vilnius. Visą dieną važinėjau po Žemaitiją. Pirmiausia

lankiausi Mažeikiuose. Lenkų bendrovės „Orlen“ valdoma „Mažeikių nafta“ pastatė naują 100 milijonų dolerių vertės vandenilio gamybos įrenginį. Svarbu, kad čia įdiegtos pačios moderniausios, gamtą tausojančios technologijos.

Iš Mažeikių nuvykome į Žemaičių Kalvariją – miestelis švenčia 370 metų sukaktį. Pasitiko mano senas pažįstamas Telšių vyskupas Jonas Boruta. Miestelis gražiai tvarkomas.

Toliau mūsų kelias vedė į Plungę, kuri paskelbta šių metų Lietuvos kultūros sostine. Užsukome į restauruojamus Oginskių rūmus, kuriuose išsikūręs Žemaičių dailės muziejus. Jau trečią kartą čia lankausi ir vis pamatau ką nors naują. Pasikalbėjau su gausiai susirinkusiais miesto gyventojais, dar stabtelėjau ligoninėje, pabendrau su medikais.

Paskutinė kelionės vieta – Rietavas. Ten taip pat išlikęs kunigaikščių Oginskių dvaras. Čia virė intensyvus kultūrinis gyvenimas. Stebina, kiek daug šių didikų giminių nuveikė Lietuvai.

(Tęsinys kitame numeryje)